

R M K L

1697

Rákoczy Ferencz
Manifestuma.

A' MELTOSAGOS FEJEDELEM
FELSŐ-VADASZI

RAKOCZI FERENCZ,
Kegyelmes Urunk által:
Nemzetünknek s' édes Hazánk-
nak a' Német Nemzet kegyetlen Ural-
kodása alatt lett, hallatlan meg-nyomo-
rittatásárúl, maga Méltóságos Sze-
mélyének nagy méltatlan
szenvedésérúl,

Es

Az *Austriai* Ház erőszakoskodása
alól való fel-szabadulásért fogott Ma-
gyar fegyvernek artatlanságárúl, az
egész Keresztyén Világnak
eleibe adatott

MANIFESTUM.
KÖZ TUDOMANY TETEL.

*lly elsőben Deák, mostan pedig Magyar,
Nyelven, újjonnan közönségessé
tétetett.*

Nyomt. 1704. Esztend.

In Collectis Manifestis

A' MELTOSAGOS FEJEDELEM
FELSŐ-VADASZI

RAKOCZI FERENCZ,
Kegyelmes Urunk által:
Nemzetünknek s' édes Hazánk-
nak a' Német Nemzet kegyetlen Ural-
kodása alatt lett, hallatlan meg-nyomo-
rittatásárúl, maga Méltóságos Sze-
mélyének nagy méltatlan
szenvedésérúl,

Es

Az *Austriai* Ház erőszakoskodása
alól való fel-szabadulásért fogott Ma-
gyar fegyvernek artatlanságárúl, az
egész Keresztyén Világnak
eleibe adatott

MANIFESTUM.
KÖZ TUDOMANY TETEL.

*Ily elsőben Deák, mostan pedig Magyar,
Nyelven, újjonnan közönségesse
tétetett.*

Nyomt. 1704. Esztend.

In Collegio Manifesto

^A
KERESZTYEN VILAG
MINDEN
FEJEDELMEINEK,
^{ES}
RESPUBLIKAINAK.
Ugy egyéb akarmelly, akarminé-
mű állapotú, betsületű, méltóságú,
Tisztű, és felsőségű
R E N D E K N E K.

MI FELSŐ-VADASZI
RAKOCZI FERENCZ,
ISTENnek Kegyeleméből FEJE-
DELEM, Saáros Vármegyének FŐ-
ISPANNYA, Munkácsi és Makoviczai
HERCZEG, Sáros-Pataknak, Tokaja-
nak, Regécznek, Etsednek, Som-
lyónak, Ledniczének, Sze-
rentsnek, Onodnak
ŐRÖK ŐS URA.

A' dolognak örök emlékeztire!

Eg-újjúlnak a' ditsőséges MA-
GYAR NEMZETnek régi
sebei, és Hazánk meg-sebe-
sült szabadságának mostoha
Kézzel ennyiszor enyhítettett seb-he-
lye, minekutánna alattomban el-bád-
gyadott tagai, az Austriai Háznak Isten
itiletiből való birodalma alatt, féltvén
hogy ép Részére-is reá hat a' végső ve-
szedelem, Fegyverrel kíván el-vága-
tatni. El-ámúlnak sokaknak elméjek, a'
meg-háborodott országnak viszonta-
ságos újságátúl meg-rettenvén, és hogy
ez a' meg nem rontatott, ditsóséggel s'
szép kies tsendességgel ennyi sok száz
Eszteendőktől fogván virágzó és fenn
álló Nemzet, már idő folyásával gyászos
változásban öltözik, midőn a' Világ tsu-
dállyá, sokan a' Király ellen való hitet-
lenséggel, és támadást indító véle szű-
letett kívánsággal vádolják, vétkes
vélekedéssel, nem tudván a' dolgokat.
Adgyatok engedelmet igaz fájdalmunk-
nak és panaszunknak, és egy kevesse
fellyebb emelvén elmélkedéstekeket, kik-
kel

kel vagy a' nem jól el hitt elmébéli eleve
bé-vett vélekedés, vagy a' zabolátlan
magános tettetésnek hévsége nem iga-
zán értetett, midőn okát igaz Táboro-
zásunknak nyilván valóvá tesszük, le-
gyetek igaz itilő Birák.

Egynehány száz esztendője múlt-el,
olvassuk, mióta az Uralkodásnak negé-
des kívánásával, és az Országnak nagy
Rendei sük jó-akarattoknak bé-hálózá-
sával, magoknak vették az Austriaiak
a' Királyi Felségnek jussát; mindazonál-
tal meg-forgatván fellyebb az időknek
minden folyást, hogy mindenkor az
Ország ősi szabadságának tsalárd me-
sterségeket készítettenek veszedelme-
sül, azt mind a' Historiák igazán írják,
mind ez utolsó idő most-is beszéli
Nemzetünk maradékinak. Mi kénsze-
ritette régen ditsőséges *Báthori Famili-*
át ez ellen a' Ház ellen fegyver fogásra?
Mi okot vett-fel *Bethlen* Hazánk óltal-
mára? Mi indította *Botskai* a' fel kelé-
re? Mitsoda a' mi Eleinket *Rákócziakat*,
és *Tökölit*? Nyilván van a' világ előtt!
Nem-is lehet semmi álnoksággal el-fe-
lejtet-

lejtetni Országunknak igaz nehézségeit. Leg-főbb oka most-is, mindenkor mászszor is vólt, az illy nagy és fok indulásokban. Hazánk Törvényeinek megmondhatatlan rontsolása, szaggatása; mert mihelyt észre vették az Austriaiak, hogy először hozzájuk édesgettetett, tsalárdságokkal nékiek alájuk vettetett Nemzetünk, alattomban és naponként csúszván, mászván szabadsága Uralkodásoknak, lassan-lassan olly izemtelen-ségre mentenek, hogy már ki-rontván a' Királyok hit leveleinek rostélyait, valami tetczett, azt szabadságoznak itilvén, s' mezőt vévén Hazánk szabadságának el-rablására, alattomban való veszedelmes tanátskozásoknak nyilván való jeleit mutatnák. Innen (ô fájdalom) sok Magyar vérből álló ditsőséges Nemzeteknek el óltattatások, sok jószágoknak erőszakos el foglaltatások, a' Haza fiaitúl a' Méltóságoknak el-vettetések, az idegen törvényeknek szokatlan bé-hozattatások, és az el viselhetetlen adózásoknak terheinek fel-vettetések után:

I. Or-

1. Országunknak arany szabadságát, melly ennyi száz Esztendőktől fogva a' Királyok szabad választásában maga erejét meg-rontatlan szokással meg-tartotta, örökös Uralkodásnak ábrázattyára, az ebbé való meg-edgyezésre rettenettel elven, szolgálai változással el-változtatták, és hogy abból felettébb való szabad uralkodásoknak nagyobb eredetét vehessék;

2. Amaz nagy Királynak *Jerusalemi Andrásnak* nagy Törvényét, melly minden Rendeknek leg-főbb szabadságait ez alább való időig Nemzetünknek marandó örök ditsóségére magában foglalta, az haza Törvényei meg-rontásakor, a' Királyok ellen való állásra örökös hatalmat engedett, maga uralkodásának különös tetczésével, és az ország-nak Főbb Rendeinek kényszerített meg-edgyezésével gyalázatosan el-törölték, és noha a' Királyok szabad választásában, és azok ellen való állásban lévő szabadságnak el-vételén kívül, Hazánknek mindē egyéb Törvényeit, a' felül irt Királyi hitnek önként való értelmével, hogy meg-állják, s' szentül meg tartják meg-

A 4

esküt.

esküttének; útát tsinálván mindazonál-
tal akár melly nehéz és képtelen dolgok-
ban való bátorkodásra, Hazánk Törvé-
nyeinek minden igaságait, minden meg-
külömböztetés nélkül szabad szakálra
pusztították, távúl legyen minden gyű-
lölség és negédség, méltán és igazán pa-
naszollyuk.

3. Fájdalmas dolog nyilván, ez *Már-
sal* társalkodó Nemzetnek, a' ki végetlen
munkájival, vérével, és költségeivel,
minden ellenségek ellen régi időtől fog-
va ditfiretessen óltalmazta az egész Ke-
reszttyenséget, hadi méltóságából le-
vetkeztettetni, és annak idegen Nem-
zetre, az hát megé vettetett Magyar
Virtusnak meg csúfolásával, a' Haza
nyilván való Törvényei ellen, s nevezet-
tesen a' *Királyi Diplomának* 4^{dik.} *Része*,
melly az 1658. *Esztendei*, 1. *Articulusban*
foglaltatik, és a' 10. 11^{dik.} 1608. *Esztendei*,
ugy az 38^{dik.} 1659. *Esztendei Articulus el-
len*, olly közönséges véle való éléssel ru-
háztatni, hogy alig láthat valaki, egy
vagy két Erősségbé Magyar Fő-Tisztet;
és így el-vétettetvén a' fellyebb mehe-
tés-

tésnek alkalmatossága, a' maga Hazájá-
ban számkivettetett Haza Fiának, hogy
idegen járom vettetik a' nyakában, (s' ki
szenvedhetné ezeket-el?) tsak fohászko-
dunk.

4. Mindenek tellyesek ez Országban
meg-zavarodással, meg-ujittatott az u-
ralkodás ábrázattya, és az ország minden
dolgainak tsak intésselparantsolásképen
való igazgatását az Udvari Tanács negé-
desen magának tulajdonittya, és végre
az Ország Fő-Rendeinek minden tanát-
sa ki-rekesztetvén, mind azok valamik
az Ország közönséges állapottyát né-
zik, kiváltképen, tiltván azt a' Haza ren-
delései, nevezetessen 3^{dik.} *Része a' felül irt*
diplomának, az 1681. *eszt.* 4^{dik.} az 1655.
eszt. 50^{dik.} és az 1659. *eszt.* 14^{dik.} *Articu-
lusban*, (a' mint erre bizonyság a' mina-
pi hírünk nélkül lett *Károlyiczi* frigy-
kötésnek tractája) mi felőlünk, mi ná-
lunk nélkül végeztetnek.

5. Kivólna, ezeken felül, a' ki nem
tudná az Udvari *Camarának* szabados u-
ralkodását? az egeket verik a' siralmok,
és az Isten boldízü-állásáért esedeznek

az Arvák s' az özvegyek. Irtózik az el-
me, tsak az egy újonnan keresett, Ti-
rannusi Tanátstsal képzelt Igaságnak
emlekezetire-is, melyet noha az Ország
Vármegyéire ki adott végezés szerint
egyszer el-engettenek, és semmi törvé-
nye a' Hazának soha helyben nem hat-
tanak, ugy az igaz lelki-ismérettel-is
hogymeg nem egyezett, 's meg sem
egyezhett, felette nehéz okok mutat-
tyák, mindazáltal ennek a' Mammon
hallatlan Keresetinek módgyával sokfé-
le ki-gondolt szin alatt, meg-rontatván
a' Királyi fogadás, mennyi kárt tette-
nek, nagy része az Országnak törvényes
Uraitul el vétettétvén, és idegen Nem-
zetnek adattatván, a' *második András Ki-
rály Decretumának 26^{dik.} és Uladislaus Ki-
rály 5^{dik.} Decretumának, 10^{dik.} és az 1599.
Esz. 31^{dik.} Articulusnak* értelme ellen, fel-
re tétettétvén a' Haza érdemes fiai, nyil-
ván vagyon. Bizony semmi nem vőlt
ennél méreg boszszúra valóbb a' Magyar
Nemzet elméjének-is az Austriaiaktól el
idegenítésére alkalmatosabb, és a' kö-
zönséges igazságtól, idegenebb dolog,
mint

mint hogy az olyan jószágoktól, mel-
lyeket sok száz Esztendőkkel ez előtt a'
Török birodalom alatt-is szüntelen bé-
keséges birással birtanak, tsak egyedül
a' Töröknek a' Házából való ki-űzetésé-
ért, mellyel a' Király maga hiti szerint
tartozott, az igaz földes Urak meg-
fosztassanak; és attól, a' mellyel mago-
kat s' jószágokat az ellenség ellen való
jeles szolgálatokkal, vérekkal s' vége-
tlen költségekkel akkoron-is óltalmaz-
ták, meg-fosztattatván Keresztyén Ki-
rály alatt, rút járom alá vettetteffenek.
Semmit nem használt itt az okoskodás,
és a' könyörgés; sőt inkább uraságokat
formálván szellyel, a' Papi-Rendek a' Vi-
lágiakkal együtt, a' minden Nemzetek-
nek Törvényei ellen, minekelőtte idéz-
tettefenek, vagy meg-sententioztattanak
vólna, már meg-győzöttettek, és józá-
gokból ki rekesztettek valának, nem-is
vőlt egyéb hátra; hanem, hogy minden
tanátfok, a' Nemességnek az Országból
való ki-űzetésére, eskűttenek vólna egy-
ben, bizonynyal el-hinnénk. Innen meg-
sanczoltattatván, és az újonnan keresett
igás

igasságnak fel-váltására kényszerítettvén
fok Vármegyéi az Országnak.

6. A' Parantsolat szerint való itiletek
bé hozattattanak, és a' törvények sza-
badságának rontására fel-nyílt úttal bé-
rohantanak: mellyek noha az Ország-
nak világos rendelkezéssel, úgy mint 1603.
Esz. 12^{dik.} 1618. Eszt. 14^{dik.} 1638. Eszt.
26^{dik.} és 1649. Eszt. 41^{dik.} és az Austriaiak
Királyi hitekkal meg-erősítettett *Arti-*
*culus*okkal valójábā meg erősítetttenek.

7. Mindazáltal a' tsuffá tétetett Haza-
lakosi szokatlan törvény folyásával Or-
szágunkon kívül, ellenkeztetvén azt az
1536. *Esz. 41^{dik.} és a' Királyi diplomának*
5^{dik.} része, melly az 1659. *Esz. 1. Artic-*
ulusban tetettetett, Leveleiknek elő hozá-
sára, 's igasságoknak meg-bizonyítására
citáltattatván, nem tsak nehéz, 's a' do-
lognak érdemét gyakrabban felül muló
költséggel terheltettenek; hanem vége-
zetre az Udvari Kamara-is egyszer s'
mind Biróságot 's Fel-perességet-is vi-
selvén helytelenül az 1681. *Esz. tenei 37.*
Articulus ellen, mind felettéb való nagy
károkkal, jószágok el-tserélésére kénsze-
ritte-

rittettenek, mind félre tétettvén az
Ország rendes Törvény széke, és Birái,
tsák a' Királyi *Fiscus* vélekedése szerint
itiltettenek-meg, ujjabb 's meg ujjabb
vendégek érkezvén, ottan ottan az Or-
szágban, nem egyebet kell vala halla-
nunk amāz izomorú *sententiánál: Költöz-*
zél-el régi lakos!

8. Foházkodik a' Kunok 's Jászok Ki-
rályi ditsőséges *Privilegium*okkal ékesít-
tetett régi szabadsága, melly lába alá vet-
tetett a' Német Nemzet szokatlan Ural-
kodásának, és hogy az iga alól ki-szaba-
dittasék alattomban szüntelenül fo-
hász-kodik.

9. Foházkodik hasonlóvan a' maga
igasságából le-vetkeztetett Magyar Ka-
mara, és midőn a' mindenek körül való
igaz rendelkezés hatalma hogy nagy meg-
utáltattatásával az Udvari Kamara által
tőle el-vétetett arrul panaszol; a' Tör-
vényeknek világos meg-rontattatását,
mellyek az 1622. *Esz. 18^{dik.} az 1647. Eszt.*
146^{dik.} és az 1681. Eszt. 31^{dik.} Articuluso-
kon fundáltatnak, és az egymást értést
hely;

helybē hagyván, az' egymástól való füg-
gést nyilván kirekesztik, méltán fájlallya.

10. Mint vádollya az Istennek szol-
gállója a' Természet-is maga az Udvari
Kamarának mondhatatlan fősvénységét,
mert noha az Isten ritka kegyelmessé-
géből az Országban elfogyhatatlán bő-
sége vana' Sónak, mindazáltal azt olly
drága áron adatta, hogy már nagyobb
része az Ország lakosinak minden nap
sótalan kenyérrel élt, el-vétettetvén a'
szabad kereset, és a' természetnek ez jó-
téményétől a' lakosoknak meg-folzza-
tása nagy gonofság nélkül nem lehet.

11. El-kerüllyük a' Koronához tarto-
zandó jószágoknak el-idegenittetését,
melly tiltatik az *Uladislaus Király 7^{dik.}*
Decretumának 2^{dik.} Articulusában.

12. Az Országban a' meg-kettőzte-
tett harminczadokat.

13. Az Arus boltoknak meg-áren-
dáltattatását.

14. Tsak egyedül az el-viselhetetlen
Portio quantumának szedését vévését
hozzuk-bé igaz fájdalommal. Oh! melly
bő *materiaja* jó-ki ebből a' szomorúság-
nak!

nak! Mért a' midőn a' szabad rendelés
negédésségét magának vette az Udvar,
nagy Milliók summáját vetvén az Or-
szágra, noha a' szabad Ország szabadsá-
ga, az egész Ország gyűlésén kívül sem-
mi adó szedést nem enged, azt bizonyít-
ván a' *Mátyás Király 3^{dik.} Decretumának*
1. Articulusa, a' honnan olly nagy s' melz-
szére való maradékink által-is meg-síra-
tandó romlása következett a' Hazának,
hogy virágzó és ritka gazdagságokkal
bővelkődő állapottya után édes Ha-
zánknek nē láthatunk egyebet régi ből-
dagságának színes árnyékánál. Nehéz ki
mondani, hogy a' szegény kőtség ki fogy-
ván minden értékéből, a' honnan fizet-
hessen, sokféle kétségben esett, bizonyos
dolog hogy némelyeknek fel-akasztani
magokat, némelyeknek Török szolgál-
lattyával könnyíteni állapottyokat, né-
melyeknek hallatlan példára Felesége-
ket az *Executoroknak*, gyermekeket a'
Törököknek zálogban vetni tetszett.
Oh! szabad Nemzet által el-szenvedhe-
tetlen kegyetlő szolgálat! Hogy lagyabb
forra vólt az Uralkodó Hold birodalma
alatt

alatt az Ország népének, most is emlegeti, és hogy az Austriaiaknak egy elzendei sanczoltatása a' Töröknek adott ötven elzendei fizetéssel, felette meg egyezett köz irás által meg bizonyittatott. Nem is forrott ki az Austriaiaknak ez kegyetlen kívánsága, valamig az Ország minden Rendei ellen egyaránt nem kegyetlenkedett. A' Pap Urak, Fő-Rendek, Nemes Emberek, és a' szabad Városok, adó fizetés alá rekesztettének; és noha meg-biztattatott az Ország az utolsó fizetés végső elzendejének már jelen lételevel a' Köz válaszokban a' gyakran meg-jelentetvén; de midőn az illy nehéz és el-vitelhetetlen adózás terhe semmiképpen meg nem szűnt; sőt naponként az igiret ellen mesterségesen nevedett, új fizetés neme *Accisa* formáltatott, a' hadi *executio* uralkodott, tömlőczözés, verettetés tamadott, az Országban alattomban a' sohajtás szaporodott, azokból a' dolognak nyilvánvalósága azt bizonyította, hogy könnyű a' következés, mellyel a' szabad nyakra a' szolgálatnak örökkévaló jármát akarják vetni.

15. Mi

15. Mi kell több? Az Ország rendes Itiletei, mellyek a' Királyi hit, és az haza Törvényei szerint minden Elzendőben szoktak lenni, mind el-töröltettnék, mind szokott idejekben, ötven elzendő alatt is (a' mint az Octavák) nem folyhattanak, melly is bizonyos veszedelmére vala az Orzágnak: Bő magva nőtt ebből a' zürzavarnak, meg rontattak a' Törvények, meg-újittattak a' per folyások, következtek a' ragadományok, nőtt a' hatalmassabbak szabadsága, meg-nyomorittattak az árvák, felprédáltattak az özvegyek, és midőn a' Haza lakosinak a' magok Törvényével való élés meg nem engedtetett, sem az idegen bíróságot könnyen bé nem vehették, mindenek tövel hegygyel egyeltettnék öszve, számkivettetvén az igazság.

16. Kitsoda az, a' ki előtt titok volna a' Religionak (Isteni tiszteletnek) megháborításának szines fogása. Bizony a' vallás háborgatása, mellyet mind az Ország, 's mind az Imperiumi törvények helyben hagyának, hogy azzal a' meg-

B

ronta-

rontatott Haza szabadságát tsufolhas-
sák, a' személy válogatás nélkül meg-
nyomorittatott Csehek példájával régi
szokott dolga az Austriaiaknak a' köz-
mondásként: *El-öszlatnak a' nagy vizek,*
s' patakokká lesznek, és ekképpen széllyel
szaggatván a' Haza nagy Rendeinek el-
méjeket, midőn a' vallás színe alatt az
egyenetlenségnek magvait hintik, alat-
tomban ereje el-fogyattatván, tapasz-
tallyuk az Országnek romlását. Bizony-
ságok erre a' magok idegen nyelven
szólló Papjok ellen panaszló prédikáló
székek, és a' kívül valóknak az 1681.
Eszterdei 27^{dik.} Articulus ellen engedte-
tett gazdag óltárok, kiket midőn csak a'
Pompás jövedelemre vágnak, a' Ma-
gyar Nemzetnek lelki építése nélkül el-
foglalt a' hanyatt fekvő tunyaság.

17. Az Austriaiak gonosz kívánsága
alá vettetett Hazánk Törvényei hever-
nek, és hajdani arány szabadsága az Or-
szág gyűléseinek egy Udvari tanátsnak
udvarol. Az építésnek micsoda tovább
való reménsége van, el-romolván a'
fundamentum? *A' kegyetlenség lattyanak*

neve-

nevelésére bizony nincs semmi bizonyosabb
jegy, mint a' szabad Országnek közönséges
Ország gyűlésétől el vonattatni. Innen
nőtt a' nagyobbakat tselekedni mérész-
lő telhetetlen szabadság, és valamit ma-
gános tanáttal el rendeltének, az leg-
főbb törvény erejévé vált a' kételenesek
előtt: Semmit sem hattak el-probálat-
lanul, hogy e' gazdag ragadományban
örvendezhessen, az Austriai hatalom.

18. Rá vetette azért az Ország a'
Dicafteriumokat az Ország gyűlései he-
lyett, mellyek által midőn a' Haza lako-
sit maga tettzése szerint igazgattya,
meg-ítilheti az igaz Biró, hogy nincs
egyéb hátra a' szabad Országban, hanem
a' magános tettzés szerint való gazdai
hatalmas Uralkodás.

19. De mit mulatozunk ezekben to-
vább? Ki-atták az Austriaiak ez Nem-
zetről nyilván való bizonyságit hamis
tanátsoknak, midőn ez előtt négy esz-
tendővel az Orzágon kívül őszve híván
törvénytelen módon az Ország Fő-ren-
deit több sok 's nevezetesen ez illy *pun-*
ctumok kívül: Hogy tudni illik a' jöven-

dő szüntelen való adózás módgya, a' fel-
lül irt hogy már Ország gyűlése által ta-
láltassék-fel. Az alább való Nemesség
paraszti állapot alá vettettefék. A' fel-
lyebb való pedig, a' szabadság szorofs-
rostélyaival, az Ország fundamentumos
törvényei ellen (melly törvények min-
den Rendeinek ugyan azon egy szabad-
ságot tulajdonítanak, hogy abban na-
gyobb 's kisebb nem lehet) meg-hatá-
roztattassanak. Az Ország szokott tör-
vény folyása tovább, az Austriai Tör-
vény szokatlan folyására vonattassék,
Hazánk szabadságának meg-tapodásá-
val, ki-mutatták. Be gyönyörű szép
szentsége ez, a' Királyi hit leveleinek!

20. Ally elő annak felette te-is, az Or-
szágban való örököségnek fel-állításá-
ra találtatott út, *Eperiesi mézfárlás!* Gyá-
szolnak az özvegyek 's az árvák meg-
föltattatván édes szüleiktől. El-sze-
dettek a' *Gabinusoknak* főbb fejei, és so-
kaknak ki-ontatott ártatlan vérek az A-
belével együtt az egeket verdefik. De
még sincs mértéke az Austriaiak ennyi
kegyetlenkedésének, még sem elége-
dett-

dett-meg sokaknak vérével, 's nem nyu-
godott mind addig.

21. Valamig az ő Uralkodása gonosz
kivánságának bé-töltésére, a' mi verűn-
ket-is más nyolczvankét Hazánk főbb
tagjaival, kik nevek szerint registráltat-
tanak, 's hasonló kegyetlenségre rendel-
tettek szomjuhozva nem kívánta.
Magános külön való életet éltünk az Or-
szágban mi szabad Fejedelmek örököse,
és édes Hazánknap nyugotra roha-
nandó állapottyát könyves szemmel
gyakorta nézdegeltük, és midőn bátor-
ságos lelki isméréssel minden változást
tőlünk távul lenni itilnénk, és semmi
következendő gonoszt elmebeli gon-
dolattal sem gyanithattunk volna. Ime
hirtelen az Austriaiak Hazánk Főbb-
Rendeinek el-törlése felől való tanátsok-
ból, el mulatván az 1613. *Eszterdei 34^{dik.}*
Articulus értelme szerint a' szokott idé-
zést, vigyázatlanul lévén meg-fogattat-
tunk, és félre tétetvén személyünknek
minéműsége, sűrű őrizettel körül-vé-
tettetvén, szoros tömlőczi ocsmány-
ságban rekesztettettünk. Irtózik él-

ménk annyi és öly fok gonoszinknak
emlekezetitül is, mellyekkel (bizonyság
az Isteni Felség) az egész világ előtt
nyilván lejendő ártatlanságunk az Au-
stria kegyetlenség által szörnyűképpen
vesztegettetett. Vádoltatunk a' Királyi
Felséget sértő halálos vétekkel, Tanúk-
nak hitetlenségét fogatták ellenünk, ju-
talmat ígértek Rab Társainknak, látrul
magyarázták leveleinket, és végtelen
törvényekkel meg-tiltatott parancsoló
itiletet, ki-zárván a' rendes törvény fo-
lyást hitetlenül, rendeltenek ellenünk.
Mi volt hátra a' mit kellett tselekednünk?
— Hazánk törvényeinek illy nyilván való
romlása között, és a' régen el-rejtett
szívbeli dühórság által ártatlan életünk
ellen lefelkedő bizonyos veszedelem kö-
zött? Meg-szabadított bennünket Da-
niellel az Isteni jóság az Oroszlánnak fel-
tátott torkából, és az undok rabságból,
tsudálatos szabaditással ki-hozván bá-
torságos rév partra vezérlett. Távul
létünkben azért ellenünk öly tökélet-
lenségekkel 's az igazságtul öly idegen
vádlafokkal tellyes hamis *sententia* mon-
datott,

datott, hogy az azt meg-fontoló 's meg-
vizsgáló igaz Birò előtt, annak a' gonosz
elméből származott alkatlan itilet-
nek hamissága nyilván való legyen.
Meg-vallya ezt azon *sententiának* vége
felé egy szakasz, midőn a' törvény ereje
szerint (a' mint ott írják) az *Austriai Fe-
jedelem*, nem volt köteles a' mi ellenünk való
per folyás indítására azt mondgya. Ugyé
hát? fel-öldoztatottnak itili magát lenni
a' Törvény alól? Minden ellenkezőt
kiáltanak ezzel az Ország törvényei, 's a'
Király esküvései, és a' Királynak hogy
a' haza Nemes Tagjait szokott Törvény
folyása kívül meg-sententiázza, arra
semmi hatalma nintsen, a' felül elő szám-
lált 1536. *Eszt.* 41^{dik.} 1687. *eszt.* 6.^{dik.} és a'
*Tripartitum Decretum*nak 2^{dik.} *Részének*,
5^{dik.} *Titulusa*, világosan beszélik. De
nem tiltotta-meg a' szemérem a' meg-
emlitett itiletnek más szakaszában,
azt-is ki nem mondani, hogy: *A' Kirá-
lyi Fiscus pert formált ellenünk.* Szűkeb-
ben! Ártatlansággal bátorkodó fejet
hajtottunk hazánk törvényének, és (a'
mint a' Császárnak ő Felségének írott
B4 utól-

utólbi Levelünk igaz párjából meg-lát-
hatni) azt kívántuk egynehányszor,
hogy szokott folyása szerint szolgáltat-
tassék ki az egy igazság. Semmi tekin-
teti nem volt itt a' Törvénynek, a' go-
noszúl fel-indúlt Fejedelem elméje meg-
lágyítására; melly, noha az 1687. *Esz-
tendei, 6^{dik}. Articulusban* ezen szóval azt
mondgya, hogy *ha történnék ezután, hogy
a' haza lakosi között valakik haláloson vét-
keznének, az arrúl rendelt törvényeknek
módgya szerint, és az azokban fundálandó
rend szerint kell azok ellen procedálni:* Olly
távúl van pedig attúl az, hogy ez új
rendelésnek tennének eleget; sőt in-
kább az idegen törvénynek és per folyás-
nak alkalmatlan keménységének fel-vé-
telére kényszerítettünk, a' Királyi hit-
nek el-felejtésével. Mi lehet még-is a'
mi dolgunk ártatlansága meg-bizonyi-
tására nyilván valobb? mint hogy a' ha-
sonló hamis vádlással velünk meg egye-
zők minden halálos bűn nélkül való-
nak találtattanak, meg-igazítottattanak,
s' szabadon el-botsáttattanak; mert
hogy illy nagy próbájú dolgot csak egy
maga-

magános személynek tractálni nem le-
hetett, az értelmes okosság mutattya:
*Számkivettetésben van ott az igazság, vala-
hol az elmének eleve bé-vett dühössége ural-
kodik.* Elég sokáig jádczodoztanak ne-
gédésséggel ki-terjesztett vitorlái az Au-
stria birodalom hajóinak, valameddig
a' mi nyomoruságinkban bujálkodó fo-
lyást az Ur Isten botzszú állásnak igaz
örvénye eleve el-rendelt viszontagsá-
gos nyomoruságnak habjaival el nem
burította. Nem akarja az Isteni irgal-
mallság, tovább ezt az Országot az Au-
striaiaknak tolvajlására ki-tétetettnek
lenni, midőn megszűre való maradé-
kinkhoz-is példás irgalmasságával ben-
nünket az ellenünk el-gondolt veszede-
lem alól meg-szabadítván, és már a' kül-
ső Fejedelmek jó-akarattya által, az Or-
szág belső részeiben bé-hozván igaz
fegyvernek hadi Vezérévé lenni akart.
*Igy van a' természetűl rendelve, hogy a'
Magyarok Nemes elméjek el nem szenved-
hetik a' boszúságot, és a' szabadságban szü-
letett Haza szabad tagjai szolgai állapot*

alá vettetvén nehezebb dolognak tar-
tyák azt a' keferű halálnál.

Nyilván való legyen azért a' Ke-
refztyén Világelött a' Magyar Nemzet-
nek igaz fegyvere, és midőn a' mi ősi sza-
badságunk ellen lefelkedő Austriai há-
zat igaz itélet tétellel fontollya, jó aka-
rattal és segedelemmel ez szabadságá-
túl tilalmas és igazságtalan módon
meg fosztatott Nemzetnek óltalmúl je-
len lenni vegye szívére. Mi (mert a'
maga hitit ennyiszor meg-szegőknek
tovább hinnünk nem lehet) édes Ha-
zánknek az Austriai járom alól való ki-
szabadítására, *melly mindeneknek minden*
Izeretétit egyűvé foglallya életűket, java-
inkat 's utolsó csepp vérünket-is önként
fel-szentellyük, és hogy e' fegyver fogá-
sunkban nints semmi negédségünk nye-
rekedésünk 's magános ditsőségek,
az Isten előtt, a' szent Angyalok előtt,
és a' Keresztyén Világelött, józan jó lel-
ki-ismérettel közönségesen nyilván va-
lóvá tesszük. Hadakozik értünk (Is-
tenben vetvén vas matskáját hajónk-
nak) az ég, és nem tulajdonítván e' nyo-
morúlt

morúlt Nemzetségnek közönséges bü-
neit, midőn ennyi gonoszok közt hab-
zó hajóját igaz igyünknek a' tovább va-
ló elő-menetelnek széles tengerére bo-
tsáttjuk, az Isten gongyavifelésének
bóldogító szelei által, régi bóldogságá-
nak bátorságos Révpartyára el vezérli,
és immár valahára az örökké való
tsendelésnek diadalmaskodó
örvendezésével meg-
koronázza!

Költ Munkátsi Uraságunkban lévő
Táborunkban hetedik napján szent
Iván havának, Ezer hét száz há-
rom esztendőben.

PARJA

P A R J A

A fellyebb előhozott Manifestumban említett 's bé foglaltatott Levélnek e' következő Rendszerint vagyon.

HOgy ha a' mindeneket teremő s' igazgató Isteni nagy Felség is az el-nyomattattaknak Szabadságot engedett arra, hogy őtet mind alkalmatofon, mind alkalmatlanképpen meg szólíthassák, én is miért méltán ne itillyem azt hogy Felségedtől mint ennyi Népeknek Nemzetségeknak Földi Istenétől nekem-is van arra szabadságom. Midőn e' siralmas rabságomból már harmadszor írom alázatos Levelemet, mindeneket bizony előhozattattaknak hinnék lenni, ha állapotomnak változása szavaim újjabb előmondására, és újjabbaknak beszéllésére nem szolgáltatnának alkalmatofiságot. Mert hatodik hólnapja múlt-el, a' mióta étzakai időben, ajtómat bérontván, ágyamat a' vitézlő rendkörülvén, személyemnek minéműségét hátra vetvén, Feleségem viselő álla-

állapottyát nem gondolván, Hazánk Privilegiuminak szentségét semibe tartván, e' nyomorúlt rabságra ragadtattam; Huszon negyedik hetel, a' mióta ide hozattatván olly nyomorult sors alá vettettettem, hogy az időt inkább mondhatom bádgyadozással mint életeltöltöttem: mert idejövetelem után, tömlőtzi undokságban rekesztetvén, éjjel nappal fohászkodván számot vóttem ártatlan lelkem-isméretitül, mind addig, míg Őrizőim, el-érkezett szám-vévőim eleiben vittének, kiknek megfelelnem, nem hazám törvényéhez való kötelelségem kényszerített engemet, hanem a' Felséged parancsolattya. El-ámúltam, hajam fel-borzadott! (hogy a' Poétával szóllyak) annak a' Királyi Felségnek meg-sértése bűnével, hogy vádoltatni hallottam magamat, kit nem tsak mint kegyelmes Királyomat; hanem mint irgalmas Atyámat-is imádnom, okofságommal élhetésemmel együtt, űntött belém természetem. El-ámulásomat inkább nevelte annak az én vádlómnak 's ellenem való Tanúmnak hitetlen-

tetlensége, kit sokféle módon kellett volna hozzám kötelezni a' hálá-adatosságnak. Nem hozom itt elő leveleimnek hamis magyarázattyát: mert azok aránt való igyekezetemet Felségednek elég gá meg-magyaráztam; *Confessarius*om levelét halgatással el-fedezem, a' Kereszttyénség közt talám hallatlan szokással. Rab Társaimnak jutaló igírtetett, hogy ellenem vallyanak. El-kerülőm annyi *punctumok* hamissagit, melyeket sok Tanúk hitivel olyyaknak lenni meg-erősítetek, arra ajánlom magamat, hogy a' következendő szembe-hozásnak napjára rövidebb által utam leheessen. Ez a' kegyelmes Uram! a' mi az én ennyi sok igaz fájdalmimat meg-újította, hitemnek 's esküvésemnek, mellyel kinálkodtam, a' haza nyilván való Törvénye ellen való meg-vetését ma-is fájlalom, és hallatlan ki-fogásokkal elébbi állapotomra visszavitt. Ezek mondom azok a' mellyek engemet vagy akartam vagy nem, az igazságnak ennyi ideig várása 's kérése után kényszeritettének a' szabadulás keresésére. Rettentettek engem Hazánk Törvényei.

nyeinek hátra vettetési, sanyarú rabságom, hitemnek meg-vetése, az ellenem való Tanúknak igírt jutalmak, ellenségem hamis hitűségének hallatlan gyalázzattal engettetett szabadsága, az 1618. *Esztendei* 14^{dik.} 1608. *Eszten.* 14^{dik.} 1603. *Esztendei* 11^{dik.} 1536. *Eszten.* 34^{dik.} 1649. *Esztendei* 11^{dik.} 1687. *Esztendei* 6^{dik.} *Articulusokkal*, ellenkező és az el-múlt példákkal való bá szomorú parantsoló itéletétel, olly szoros őriztettetésem, hogy szerelmes Feleségemmel való beszélgetésre sem nyerhettem szabadságot; Meghalgattatásom 's meg-itiltettetésem előtt lett jószágim el-foglaltatása, vitenek engem bódogtalan számkivettett Ember állapottyára. Mert amaz rettenetes és igaz Birónak az én Idvezítőmnek Itilő széki előtt mondom s' esküszöm, hogy én nem szaladok Magyar Ország mint hazám igazságának Törvény széki előtt, melly előtt igyem óltalmára való készségemet ajánlom, hanem azoktól félek, a' miket fellyebb Felségednek alázatosan jelentettem. Szabad legyen hát nekem az a' kegyelmességet

séget meg-probálnom, mellyet a' Királyi
szent fogadás igazsággá változtatott.
Felségednek mint nyomorúltak vigasz-
talásának, Arváknek Attyának hagyom-
szerelmes Feleségemet, és gyenge Mag-
zatimat, siralmas szemeimmel meg-
hajtván térdeimet, azért a' kegyelmef-
ségért könyörgök, hogy Felséged eze-
ket az én hűségemnek 's ártatlanságom-
nak zálogjait az Istennek irgalmatlansági-
ért és Idvezítőnknek idvességes leb-he-
lyeiért vegye-bé kegyelmességének ö-
lében: és engem szegént, ki a' Föld-
nek minden Réseiben, mint e világ-
nak és a' szerentsétlenségeknek tenge-
rében habozót, lég-hivebb 's ártatlan
szolgainak laistromából ki-nem töröl-
vén, az én Hazám Törvényei szerint
szolgáltattatván-ki az igazságot, vigyen
régi kegyelmességének Révpar-
tyára, ki számkivettetésem-
ben-is, maradok
koporsómg,
&c.

